

POLITICĂ PUBLICĂ

INFOSAN - CENTRU JUDEȚEAN DE INFORMARE DESPRE SĂNĂTATE

Inițiator politică publică	Această propunere de politică publică a fost elaborată în cadrul proiectului , proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, cod MySMIS 151548, desfășurat în perioada septembrie 2022-iulie 2023, de către Coaliția Organizațiilor Pacienților cu Afecțiuni Cronice din România - COPAC și Asociația Copilul Meu Inima mea -ACMIM, în parteneriat cu Consiliul Județean Iași și Primăria Iași.
1. Cadrul general al politicii publice	<ul style="list-style-type: none">• În ciuda eforturilor de creștere a finanțării pentru sănătate din ultimii ani, sistemul de sănătate rămâne cu una dintre cele mai precare finanțări din UE (atât pe locuitor și pe an, cât și ca % din PIB).• Sistemul de sănătate din România garantează, din punct de vedere legislativ, pentru larga majoritate a populației, acces la servicii de sănătate gratuite, fie ca asigurați (cu sau fără plata contribuției), fie prin asistența medicală de urgență sau prin programe naționale de sănătate.• Cu toate acestea, România are indicatori de stare de sănătate mai precari decât cele mai multe dintre statele membre UE. Astfel, România are cu una dintre cele mai scăzute speranțe de viață din Uniunea Europeană și una dintre cele mai ridicate rate de mortalitate evitabilă - atât mortalitate prevenibilă prin intervenții de sănătate publică (cu 90% peste media UE), cât și mortalitate tratabilă (cu 128% peste media UE). Primele două cauze

de mortalitate sunt bolile cardiovasculare și cancerele. Cu referire directă la cancer, mortalitate prin această cauză era cu 6% peste media UE înainte de începerea pandemiei (2019), dar mai îngrijorător era faptul că, în timp ce media UE a scăzut constant în ultimul deceniu, cu circa 10% la bărbați, respectiv 5% la femei, în România această mortalitate nu s-a îmbunătățit (scădere cu 1% la bărbați și creștere cu 1% la femei). Această evoluția va determina în timp accentuarea diferențelor în starea de sănătate între România și UE, în defavoarea României.

- Uniunea Europeană a emis încă din anul 2003 o recomandare care încuraja statele membre să dezvolte programe populaționale de screening pentru cancerele de col uterin, de colon și de sân.
- România, deși are mortalități mari prin aceste cancer (col uterin - de patru ori peste media UE; colon - cu 17% peste media UE; sân - similar cu media UE) a avut dificultăți în implementarea Recomandării CE
- Începând cu anul 2018 se fac eforturi pentru implementarea Recomandării CE, prin programe-pilot de screening, dar rata de participare la aceste programe rămâne modestă, din considerente care țin atât de modul de organizare a acestor programe, cât și de nivelul de informare al populației și de conștientizarea limitată privind utilitatea și importanța accesului la servicii preventive. Mai mult, se observă rate de participare la screening-uri mult mai reduse la persoanele cu nivel de educație scăzut, la cele cu nivel de venit scăzut, sau la persoanele din mediul rural.

	<ul style="list-style-type: none">• În mod paradoxal, deși serviciile de screening sunt oferite în mod gratuit și independent de statutul de asigurat, populația vulnerabilă din punct de vedere socio-economic beneficiază într-o proporție mai redusă de oricare dintre screening-uri, deși câștigurile potențiale în termeni de stare de sănătate sunt mai mari în această categorie populațională.• Starea educației pentru sănătate din România este una îngrijorătoare, cu mulți oameni care nu au cunoștințe adecvate despre cum să își mențină sănătatea și să prevină bolile. O parte din problema este reprezentată de faptul că educația pentru sănătate nu este un subiect prioritar în sistemul de învățământ din România. Conform raportului Eurostat din 2019, doar 13% din populația din România are o educație formală în domeniul sănătății, ceea ce este cu mult sub media europeană de 28%. În plus, educația informală în acest domeniu este, de asemenea, insuficientă, deoarece mulți oameni nu sunt expuși la informații adecvate despre sănătate prin mass-media sau alte canale.
2. Denumirea politicii publice	InfoSAN - Centru județean de informare despre sănătate
3. Formularea problemei	Problema centrală: Populația din România are un nivel scăzut de conștientizare cu privire la starea de sănătate, la serviciile de sănătate și la importanța și beneficiile serviciilor preventive. Acest nivel scăzut de conștientizare este relevat de faptul că, deși România

are unii dintre cei mai precari indicatori de stare de sănătate din UE și una dintre cele mai reduse speranțe de viață, 31.8% dintre români considerau în anul 2021 că au o stare de sănătate foarte bună, față de 22.7% dintre cetățenii UE (Eurostat). Totodată, în același an, numai 19.9% dintre români raportau o problemă cronică de sănătate, față de 35.2% dintre cetățenii UE 27.

Una dintre consecințele nivelului scăzut de conștientizare este neprezentarea la serviciile medicale, sau prezentarea în stadii tardive sau complicate de boală. Acest fenomen determină costuri mai mari pentru sănătate, suferință mai mare pentru pacient și posibilități mai limitate de vindecare. Acest context poate fi agravat de finanțarea suboptimă a serviciilor medicale, de distribuția lor variabilă pe regiuni sau pe medii de rezidență, cu agregarea specialiștilor în centrele universitare și zone largi cu acoperire scăzută în restul țării, sau de traseul neclar definit al pacientului între diferite servicii medicale. De regulă nevoile pacienților sunt multidimensionale și problemele de sănătate se asociază adesea și cu probleme sociale, care necesită răspuns de la serviciile sociale, la rândul lor confruntate cu probleme similare serviciilor de sănătate (distribuție teritorială variabilă, finanțare precară, proceduri complicate etc).

Nivelul scăzut de conștientizare cu privire la starea de sănătate afectează cel mai mult participarea oamenilor la serviciile preventive. Un exemplu recent este proporția persoanelor vaccinate împotriva COVID, semnificativ mai scăzută în România față de media UE, deși România a avut peste 60000 de decese prin COVID și a pierdut 1,4 ani din speranța de viață la naștere (față de 0.7 ani în UE).

	<p>Cauzele nivelului scăzut de conștientizare privind sănătate pot fi multiple și cu rădăcini adânci în istoria și în valorile culturale ale populației din România. Cu toate acestea, remarcăm expunerea limitată la oportunități de educație pentru sănătate, atât în populația generală, la nivelul comunităților, în școală etc. Există mai multe cercetări și rapoarte care evidențiază lipsa de eficiență a programelor de educație pentru sănătate și de screening în România.</p> <p>Nivelul de informare al populației din județul Iași este cunoscut parțial, din unele studii sporadice. Dar județul prezintă avantajul că are un nivel economic favorabil comparativ cu restul județelor din regiunea NE și este centru universitar medical, concentrând astfel cei mai mulți furnizori de servicii medicale de specialitate din regiune (tehnologie și specialiști). În acest context, existând servicii medicale disponibile, este important ca populația să le utilizeze corespunzător, suficient și la timp, și, pe cât posibil echitabil (să ajungă la servicii persoanele care au cea mai mare nevoie de acestea), ceea ce ar fi posibil de realizat printr-o informare adecvată (corectă și pe înțelesul oamenilor), cu accent pe grupurile vulnerabile.</p> <p>În județul Iași, au fost testate în cadrul programului de screening pentru hepatite 36.188 persoane, iar în cel pentru boli cardiovasculare 10.259 persoane.</p>
OBIECTIV GENERAL	<p>Obiectiv general: -</p> <p>Creșterea nivelului de informare și conștientizare al populației cu privire la importanța accesului la servicii preventive, cu accent pe screening-uri în general și pe tipurile de screening pe care este necesar să le facă, în funcție de vârstă și de alți factori de risc.</p>

5.Obiective specifice	<p>Obiectiv 1. Creșterea nivelului de informare al locuitorilor din județul Iași în domeniul screeningului prin realizarea unui centru de informare pentru locuitori, în parteneriat cu autoritățile publice locale</p> <p>Obiectiv 2. Realizarea unei mapări a serviciilor medicale și sociale din județul Iași, cu accent pe furnizorii de servicii preventive</p> <p>Obiectiv 3. Realizarea unei cercetări cu privire la nivelul de cunoștințe, la atitudinile și practicile populației cu privire la accesul la serviciile medicale preventive (cu accent pe screening) și la modul de informare privind serviciile medicale pe baza cărora vor fi dezvoltate</p> <p>Obiectiv 4. Dezvoltarea unor pachete de informații adaptate cunoștințelor și atitudinilor populației, cu accent pe grupurile vulnerabile și diseminarea pe mai multe canale de informare</p>
6.Beneficiarii	<p>Beneficiari direcți: Locuitorii din județul Iași;</p> <p>Beneficiari indirecti: autoritățile publice locale, furnizorii de servicii sociale, Instituțiile de sănătate, spitale, ambulatorii, medici de familie, care vor relaționa cu cetățeni mai informați</p>
7.Variante de soluționare	<ol style="list-style-type: none">1. Menținerea stării actuale, în care serviciile de sănătate au suficienți utilizatori, nu în mod necesar dintre cei mai vulnerabili2. Realizarea unui centru județean de informare despre sănătate, care să răspundă activ nevoilor de informații ale oamenilor, și să vină în întâmpinarea persoanelor vulnerabile, care se adresează mai greu serviciilor medicale, în special celor preventive.

Activități, rezultate, indicatori de monitorizare, impact.

OS 1. Creșterea nivelului de informare al locuitorilor din județul Iași în domeniul screeningului prin realizarea unui centru de informare pentru locuitori, în parteneriat cu autoritățile publice locale

Activități	Rezultate	Indicatori	Impact
1.1. InfoSAN - Centru de informare județean pentru sănătate	Hotărâre locală cu privire la înființarea Centrului (parteneriat APL-ONG sau altă variantă (discuții cu partenerii pentru identificarea celor mai bune soluții))	- Strategia de funcționare și dezvoltare a centrului - Plan de comunicare al centrului	Realizarea unui instrument util pentru locuitorii din județul Iași Strângerea colaborării dintre APL și ONG din sănătate/social în beneficiul cetățenilor

1.2. Reabilitare, dotare cu mobilier și echipamente, inclusiv ecran interactiv cu harta online și alte informații care să ruleze în Centru	Evaluarea necesarului de mobilier și echipamente pentru buna derularea a activității Identificarea resurselor posibile/liniilor de finanțare Realizarea unor aplicații de finanțare sau aplicarea unor alte soluții Realizarea achizițiilor	- Numărul de persoane care contactează Centrul - Numărul de parteneriate implementate OG 1. Creșterea nivelului de informare al locuitorilor din județul Iași în domeniul screeningului	Asigurarea unei bune funcționări a Centrului
1.3. Realizarea de parteneriate cu unitățile medicale din județ cu privire la informarea cu privire la derularea unor proiecte de screening și posibilitatea de a		prin realizarea unui centru de informare pentru locuitori, în parteneriat cu autoritățile publice locale	Creșterea vizibilității Centrului și a adresabilității către acesta

derula activității de informare și testare în comun în cadrul Centrului.			
1.4. Implementarea planului de comunicare și promovare a Centrului	Dezvoltarea de parteneriate media cu presa locală Comunicarea online pe canale dedicate în Social Media - realizarea unor podcasturi de informare, - dezvoltare de parteneriate cu stakeholderii locali: Biserica, DSP, Colegiul Medicilor, Ordinul Asistenților Medicali, Asociația Medicilor de Familie Iași, Casa de Pensii, etc.		

<p>1.5. Realizarea unui call center (fie in cazul Centrului, fie COPAC/ACMIM)</p>	<p>Număr dedicat pentru Centru Persoană responsabilă cu program de formare dedicat pe subiectele de discutat Desfășurător cu posibile întrebări realizat</p>	<p>Numărul de persoane informate cu privire la call center Numărul de apeluri primite</p>	<p>Canal de comunicare cu comunitatea Modalitate de colectare a problemelor reale ale cetățenilor legate de sistemul medico-social Feedback către unitățile medicale cu privire la posibilele probleme</p>
<p>1.6. Dezvoltarea website-ului www.social-sanatate.ro cu privire la screening</p>	<p>Website dezvoltat și funcțional</p>	<p>Numărul de accesări ale website-ului Numărul de parteneriate încheiate pentru promovare</p>	<p>Canal de comunicare cu comunitatea</p>

OG2. Realizarea unei mapări a serviciilor medico-sociale din județul Iași, cu accent pe furnizorii de servicii preventive

Activități	Rezultate	Indicatori	Impact
2.1. Cartografierea furnizorilor de servicii preventive și sociale în profil teritorial -	Listă cu furnizorii de servicii medicale preventive și sociale realizată	Numărul furnizorilor de servicii medicale preventive cartografiați	Realizarea unei situații complete la nivel județean
2.2. Realizarea unui inventar / hartă a furnizorilor, cu tipuri de servicii, date de contact pentru programare etc	Harta furnizorilor realizată și funcțională online pe site www.social-sanatate.ro	Numărul furnizorilor de servicii medicale preventive cuprinși în harta online	Realizarea unui Instrument util pentru locuitori și instituții
2.3. Diseminarea hărții furnizorilor	Comunicat de presă realizat și diseminat Webinar cu APL și medicii de familie din județ/furnizorii de servicii	Numărul de furnizori informați/număr populație/număr autorități informate	

OG3. Realizarea unei cercetări cu privire la nivelul de cunoștințe, la atitudinile și practicile populației cu privire la accesul la serviciile medicale preventive (cu accent pe screening) și la modul de informare privind serviciile medicale

Activități	Rezultate	Indicatori	Impact
<p>3.1. Definiere termeni de referință pt cercetare, care să includă cel puțin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - KAP privind programele de screening, precum și la consultațiile și analizele preventive de care pot beneficia atât prin sistemul de asigurări de sănătate, cât și independent de statutul de asigurat; - canale preferate - motive de acces sau de evitare a serviciilor preventive - nevoile neacoperite 	Termeni de referință realizați	Numărul de chestionare completate	Cadrul demarării cercetării

<p>3.2. Realizare cercetare (contractare, colaborare cu prestatorul, validare instrumente și interpretare date)</p>	<p>Identificare sursă finanțare Contractare firmă care să realizeze cercetarea Validarea/ Aplicarea chestionarului Colectarea de rezultate</p>	<p>Finalizare instrument cercetare Raport de cercetare realizat</p>	<p>Realizarea unei imagini globale la nivelul județului care să arate nivelul de cunoștințe/preferințe și temeri ale locuitorilor din județul Iași</p>
<p>3.3. Diseminare cercetare pentru autorități/ pentru profesioniști / pentru public</p>	<p>Realizarea unor webinarii pentru profesioniști/public</p>	<p>Comunicat de presa realizat si diseminat Numărul de evenimente de informare realizate Numărul de persoane informate</p>	<p>Popularizarea screeningului și al nivelului de cunoștințe și temeri/de ce anume pot beneficia preventiv in sistemul de asigurări de sănătate la nivelul județului Iași</p>

Obiectiv 4. Dezvoltarea unui pachet de informații adaptate cunoștințelor și atitudinilor populației, cu accent pe grupurile vulnerabile și diseminarea pe mai multe canale de informare

Activități	Rezultate	Indicatori	Impact
<p>4.1. Definiere pachet de informații - Ghid de informare despre prevenție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nevoia de a participa, chiar dacă suntem sănătoși sau aparent sănătoși, la examinări preventive, în funcție de vârstă, expuneri la diverși factori de risc personali și/sau antecedente heredo-colaterale • Beneficiile serviciilor preventive, în special în identificarea bolilor în stadii timpurii, când șansele de vindecare sunt mult mai mari 	<p>Identificare echipa care va lucra la definirea și implementarea pachetului (medici, asistenți medicali, reprezentanți APL, DSP, etc și specialiști in comunicare)</p>	<p>Numărul de persoane informate</p>	<p>Instrument util pentru populație și pentru furnizorii de servicii în relația cu populația</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Accesul la servicii preventive este în favoarea celor care se încadrează în criteriile de eligibilitate și nu presupune contribuții personale și, uneori nici chiar să fim asigurați • Informațiile vor fi structurate pe grupe de vârstă 			
4.2. Pretestare pachete de informații	Focus grup de testare a pachetului	10 locuitori din județul Iași participanți la focus grup	Buna calibrare a informațiilor din pachetul de informare
4.3. Realizarea pachet de informații	Identificare surse de finanțare Realizare grafică și tipărire materiale	Materiale realizate în varianta tipărită și online	Asigurarea accesului locuitorilor din Iași la informații

4.4. Furnizare pachet de informații către populația care se adresează centrului	Informare persoane care se adresează centrului	Nr persoane informate	Asigurarea accesului locuitorilor din Iași la informații
4.5. Identificare modalități de furnizare informații prin abordarea active a grupurilor vulnerabile	Pachet de informații adaptat și furnizat unor grupuri vulnerabile	Nr persoane vulnerabile/comunități vulnerabile informate	Asigurarea accesului locuitorilor vulnerabili din Iași la informații
4.6. Capitalizare activitate centru și Comunicare publică	Rapoarte de activitate afișate pe website	Nr persoane informate Nr acțiuni realizate	

